

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees

Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

اصول رهنمودی ملل متحد در مورد بیجاشدگی داخلی

دفتر کمشنر عالی ملل متحد در امور پناهندگان

افغانستان

۱۳۸۸

پیشگفتار

آقای فرانسس ام. دینگ
نماینده سرمنشی ملل متحد در امور بیجاشدگان داخلی

وظیفه خطیری که جامعه بین المللی با آن مواجه میباشد، حمایت از افرادی است که در اثر درگیری های خشونت بار، تخطی های گسترده حقوق بشر و سایر حوادث تکان دهنده از محلات اصلی شان جبراً رانده شده، اما در داخل مرز های کشور های شان باقیمانده اند. آنها همواره متحمل محرومیت های جدی، مشقات و اعمال تبعیض آمیز گردیده اند. اصول رهنمودی در مورد بیجاشدگی داخلی جهت مقابله با این چالش ها ایجاد گردیده است.

این اصول حقوق و تضمین های مربوط به حمایت از بیجاشدگان داخلی را در همه مراحل بیجاشدگی شناسای مینمایند. همچنان این اصول مردم را در مقابل بیجاشدگی اجباری حمایت نموده، اساس مساعدت و حمایت را در جریان بیجاشدگی گذاشته و تضمین های را برای بازگشت، استقرار و اسکان مجدد پیشکش مینمایند. اگرچه این اصول الزام آور نمیباشند، اما در مطابقت با قانون بین المللی حقوق بشر، قانون بشری بین المللی و قانون پناهنده گی بوده و انعکاس دهنده قوانین یاد شده میباشند.

اصول رهنمودی در مورد بیجاشدگی داخلی به تعقیب مأموریتی که در سال 1992 توسط کمیسیون حقوق بشر به من تقویض گردید و با تأکید قطعنامه های بعدی کمیسیون و مجمع عمومی ملل متحد، در طول چندین سال ایجاد گردید. در ابتداء از من خواسته شد تا دلایل و پیامد های بیجاشدگی داخلی، موقف بیجاشدگان داخلی در قوانین بین المللی، محدوده رسیدگی به نیازمندی های بیجاشدگان داخلی در مطابقت با ترتیبات رسمی فعلی و شیوه های بهبود بخشیدن مساعدت ها به بیجاشدگان داخلی و حمایت از آنها را مورد مطالعه قرار دهم.

بنابراین، ایجاد چارچوب های مورد نیاز حقوقی و بنیادی برای بیجاشدگان داخلی و انجام بازدید از کشور ها جهت دخیل ساختن دولت ها و سایر دست اندرکاران درین گفتگو ها، فعالیت های عمده مأموریت بنده را تشکیل میداد. در همکاری با یک تیم بین المللی متخصصین حقوقی، من

دایره پوشش بیجاشدگان داخلی را بوسیله قوانین بین المللی، مورد ارزیابی قرار داده "تدوین و تحلیل نورم های حقوقی" را تهیه نمود. مطالعات نشان داد که در حالیکه قوانین موجوده، بیجاشدگان داخلی را بشکل گسترده تحت پوشش قرار میدهند، ساحات مهمی دیگری نیز وجود دارند که این قوانین نمیتوانند به نیازمندی های حمایتی بیجاشدگان داخلی رسیدگی مناسب نمایند. در نتیجه، کمیسیون حقوق بشر و مجمع عمومی ملل متحد از من تقاضا نمودند تا یک چارچوب قانونی مناسب را برای بیجاشدگان داخلی تهیه نمایم. اینکار منجر به تسوید اصول رهنمودی گردید که نورم های موجوده را تصریح نموده و در صدد وضاحت ساحات مبهم و پر نمودن خلاء ها میباشند.

بعد از آنکه من در سال 1998 اصول رهنمودی در مورد بیجاشدگی داخلی را به کمیسیون پیشکش نمودم، کمیسیون با در نظر داشت این اصول و نظریات من منحيث نماینده سرمنشی ملل متحد جهت استفاده از آن در مباحثات جاری با دولت ها و همه دست اندرکاران که مأموریت ها و فعالیت های شان در رابطه به نیازمندی های بیجاشدگان داخلی میباشد، قطعنامه را صادر نمود. همچنان کمیسیون تصمیم کمیته دایمی میان ادارات ملل متحد را مورد توجه قرار داد که از اصول رهنمودی استقبال نموده و اعضای خود را تشویق مینماید تا آنها با هیأت های مدیره و کارمندان شان، مخصوصا در ساحه شریک ساخته و در فعالیت های خود در مورد بیجاشدگان داخلی مورد اجراء قرار دهند.

اصول رهنمودی در مورد بیجاشدگی باید به دولت ها، سایر مقامات ذیصلاح و سازمان های دولتی و غیر دولتی در فعالیت های شان در رابطه به بیجاشدگان داخلی، رهنمود های عملی را فراهم نماید. امیدوارم که این اصول رهنمودی بشکل گسترده منتشر گردیده و در ساحه اجراء شود.

جون- 2001

اصول رهنمودی ملل متحد در مورد بیجاشدگی داخلی

مقدمه: ابعاد و اهداف

1. این اصول رهنمودی به نیازمندی های معین بیجاشدگان داخلی در سراسر جهان میپردازد. اصول متذکره حقوق و ضمانت های مربوط به حمایت از افراد بیجا شده اجباری، حمایت و مساعدت به آنها در جریان بیجا شدگی و همچنان بازگشت، اسکان و استقرار مجدد شانرا شناسایی مینمایند.
2. منظور از بیجاشدگان داخلی در این اصول، اشخاص یا گروهی از اشخاص اند که مجبور به فرار یا ترک منازل یا محلات بودوباش همیشگی شان، خاصتاً در نتیجه جنگ یا به منظور اجتناب از خسارات درگیری های مسلحانه، اوضاع خشونت های عمومی، نقض حقوق بشر یا حوادث طبیعی و یا ساخته دست بشر گردیده اما سرحد شناخته شده بین المللی یک کشور را عبور ننموده اند.
3. این اصول انعکاس دهنده قوانین بین المللی حقوق بشر و قانون بشری بین المللی بوده و رهنمایی های را در مطابقت با قوانین فوق به مراجع ذیل ارایه میدارند:
الف: نماینده سرمنشی در امور بیجاشدگان داخلی در راستای انجام ماموریت شان ،
ب: دولت ها زمانیکه با پدیده مهاجرت داخلی مواجه میگردند،
ج: تمام ادارات دیگر، گروهها و اشخاص در روابط شان با بیجا شدگان داخلی،
د: موسسات بین الدول و غیر دولتی که به مسایل بیجاشدگی های داخلی میپردازند.
4. این اصول باید تا حد امکان بطور وسیع پخش و تطبیق گردد.

فصل اول اصول کلی

اصل اول

1. بیجا شدگان داخلی باید بطور مساویانه از عین حقوق و آزادی های که سایر افراد یک کشور در مطابقت با قوانین ملی و بین المللی از آن مستفید میگردند، بهره مندگردند. ایشان نباید بدلیل بیجا شدگی داخلی در استفاده از حقوق و آزادی های شان مورد تبعیض قرار گیرند.
2. این اصول مسوولیت جرمی افراد را براساس حقوق بین المللی خاصاً در ارتباط به نسل کشی، جرایم ضد بشریت و جرایم جنگی ساقط نمی سازد.

اصل دوم

1. این اصول باید توسط تمام ادارات، گروهها و اشخاص، بدون در نظر داشت موقف حقوقی ایشان رعایت و بدون هرگونه امتیاز تطبیق گردد. رعایت این اصول بر وضعیت حقوقی هیچ یک از ادارات، گروهها و اشخاص ذیدخل نباید اثر نماید.
2. این اصول طوری تفسیر نخواهد گردید که احکام اسناد بین المللی حقوق بشر یا حقوق بشری بین المللی یا حقوق اعطا شده انفرادی داخلی را محدود، تعدیل یا تضعیف نماید. این اصول حق پناه جویی و بهره مندی از آن در ممالک دیگر را ساقط نمی سازد.

اصل سوم

1. ادارات ملی وظیفه و مسوولیت اولیه فراهم آوری مساعدت های بشری به بیجاشدگان داخلی و حمایت از آنها را در قلمرو خویش بدوش دارند.
2. بیجا شدگان داخلی حق تقاضا و بدست آوردن حمایت و مساعدت های بشری را از این ادارات دارند. آنها نباید بخاطر چنین تقاضا تحت آزار، اذیت و مجازات قرار گیرند.

اصل چهارم

1. این اصول باید بدون هرگونه تبعیض بر مبنای نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، مذهب یا عقیده، نظریات سیاسی یا سایر نظریات، منشأ ملی، قومی یا اجتماعی، موقف حقوقی و اجتماعی، سن، معیوبیت، ملکیت، تولد و معیار های مشابه دیگر، تطبیق گردند.
2. اشخاص معین بیجاشدگان مانند اطفال، مخصوصاً اطفال بدون سر پرست، مادران حامله، مادران با اطفال خردسال، زنان سر پرست خانواده، اشخاص معیوب و بزرگسالان، به حمایت و مساعدتی که مقتضی احوال آنها بوده و رسیدگی به ضروریات خاص آنها میباشد، مستحق شناخته شوند.

فصل دوم اصول مربوط به حمایت در برابر بیجا شدگی

اصل پنجم

تمام ادارات و نهاد های بین المللی به منظور جلوگیری و اجتناب از شرایطی که منجر به بیجاشدگی افراد خواهد شد، باید مکلفیت های خویش را در مطابقت با قوانین بین المللی، منجمله حقوق بشر و قانون بشری بین المللی، در هر گونه شرایط رعایت و احترام نمایند.

اصل ششم

1. هر انسان حق دارد تا در مقابل بیجاشدگی خود سرانه از منزل و محلات بودو باش همیشگی خویش حمایت گردد.
2. جلوگیری از بیجا شدگی خودسرانه شامل بی جاشدگی در حالات ذیل می گردد:

الف: زمانیکه بر مبنای سیاست های اپارتاید، (پاکسازی قومی) یا روش های مشابه بوده و به هدف تغییر در ترکیب قومی، مذهبی یا نژادی افراد متأثر شده صورت گرفته و یا منجر به چنین تغییرات شود.

ب: در شرایط درگیری های مسلحانه، مگر اینکه مصئونیت اهالی ملکی یا دلایل نظامی چنین تقاضا و حکم نماید.

ج: در مورد پروژه های وسیع انکشافی که بر مبنای دلایل موجه و مهم وبر اساس منافع عامه توجیه نگردیده باشد.

د: در صورت بروز حوادث، مگر این که بخاطر مصئونیت و بهبود وضعیت صحتی افراد متأثر شده انتقال آنها ضروری باشد، و

ه: زمانیکه به حیث مجازات دسته جمعی به آن توسل صورت بگیرد.

3. بیجاشدگی نباید بیشتر از مدتی که شرایط آنرا ایجاب می کند، دوام نماید.

اصل هفتم

1. قبل از اتخاذ هر گونه تصمیم که مستلزم بیجا شدگی افراد باشد، ادارات ذیربط باید حصول اطمینان نمایند که تمام بدیل های ممکن

- جهت اجتناب از بیجاشدگی همگانی جستجو گردد. در صورت عدم موجودیت بدیل ها باید تمام تدابیر جهت کاهش بیجاشدگی و تأثیرات ناگوار آن اتخاذ گردد.
2. اداراتیکه مسئولیت رسیدگی به چنین بیجاشدگی ها را به عهده دارند، باید به پیمانه وسیع و عملی محل بودباش مناسب به بیجاشدگان فراهم نمایند. ادارات ذیربط باید حصول اطمینان نمایند تا چنین بیجاشدگی ها از نگاه مصئونیت، تغذی، صحت و بهداشت در شرایط قناعت بخش صورت گرفته و اعضای چنین خانواده ها از همدیگر جدا نگردند.
3. هر گاه بیجاشدگی در حالات غیر از مراحل اضطراری، درگیری های مسلحانه یا حوادث به وقوع میبندد، باید با تضمین های ذیل همراه باشد:
- الف: اتخاذ تصمیم مشخص در رابطه به اقدامات لازم توسط اداره یکه نظر به حکم قانون صلاحیت چنین تدابیر را داشته باشد؛
- ب: تدابیر کافی اتخاذ گردد تا معلومات کامل در رابطه به دلایل و طرز العمل بیجاشدگی تهیه شده و تا جاییکه قابل تطبیق باشد؛ جبران خساره و انتقال آنهایکه بیجاشدگی میشوند تضمین گردد.
- ج: توافق آگاهانه و آزاد آنهایکه بیجاشدگی می گردند جستجو گردد، در ادارات ذیربط سعی نمایند تا افراد آسیب دیده، زنان را درپلان گذاری و سازمان دهی انتقال آنها از یک محل به محل دیگر دخیل سازند.
- ه: اقدامات جهت تطبیق قانون، در جاییکه ایجاب نماید، توسط ادارات حقوقی ذیصلاح، اتخاذ گردد،
- و: حق جبران موثر خسارات، منجمله تجدید نظر در چنین فیصله ها توسط ادارات مناسب قضایی، مورد احترام قرار گیرد.

اصل هشتم

بیجاشدگی نباید حق حیات، عزت، آزادی و امنیت افراد بیجاشده را نقض نماید.

اصل نهم

دولت ها برای جلوگیری از بیجا شدن مردمان بومی، اقلیت ها، دهقانان، مردمان روستایی و سایر گرو ههای که با زمین های شان وابستگی های خاص دارند، دارای مکلفیت های ویژه میباشند.

فصل سوم اصول مربوط به حمایت در جریان بیجا شدگی

اصل دهم

هر انسان بطور ذاتی دارای حق حیات میباشد که باید توسط قانون حمایت گردد. هیچ کس نباید خود سرانه از حیات محروم گردد. بیجا شدگان داخلی باید خاصاً از اتفاقات ذیل مصئون بمانند:

الف: نسل کشی

ب: قتل

ج: اعدام های خود سرانه و بدون محاکمه

د: ناپدید شدن اجباری، منجمله آدم ربایی یا توقیف غیر رسمی، تهدید یا تهدید منتج به قتل،

تهدید و تحریک به ارتکاب اعمال متذکره ممنوع قرار داده شود. حملات یا سایر اعمال خشونت آمیز علیه بیجا شدگان داخلی که دیگر در دشمنی ها دخیل نیستند، در هر گونه شرایط ممنوع میباشد. بیجا شدگان داخلی باید خاصاً در برابر اعمال ذیل حمایت گردند:

الف: حملات مستقیم یا حملات علیه عموم مردم یا سایر اعمال خشونت بار، منجمله ایجاد ساحاتی که در آنها زمینه حملات بالای افراد ملکی مساعد باشد،

ب: گرسنه نگهداشتن آنها من حیث یکی از شیوه های جنگی،

ج: استفاده از آنها من حیث سپر اهداف نظامی در یا جهت دفاع، بخاطر منفعت جوئی و یا جلوگیری از عملیات نظامی،

د: حملات علیه کمپ ها و اقامتگاه های آنها؛ و

ه: استفاده از ماین های زمینی ضد پرسونل

اصل یازدهم

1. هر انسان دارای حق کرامت انسانی و مصئونیت جسمی، روحی و اخلاقی میباشد.

2. بیجا شدگان داخلی، صرف نظر از اینکه آزادی آنها محدود گردیده یا خیر، خاصاً در برابر اعمال ذیل حفاظت گردند:

- الف: تجاوز جنسی، قطع اعضای بدن، شکنجه، رفتار یا مجازات خشن، یر انسانی یا تحقیر کننده و دیگر اعمال شنیع مغایر عزت فردی، مانند خشونت های جنسی، فحشاء اجباری و هر گونه عمل ناشایسته دیگر،
- ب: برده گی یا اشکال معاصر آن، مانند فروش برای ازدواج، بهره کشی جنسی، یا کار اجباری اطفال؛ و
- ج: اعمال خشونت آمیز به قصد گسترش دهشت در میان بیجاشدگان داخلی. تهدید و تحریک به ارتکاب اعمال متذکره ممنوع میباشد.

اصل دوازدهم

1. هر انسان دارای حق آزادی و امنیت شخصی میباشد. هیچ کس نباید مورد دستگیری یا توقیف خودسرانه قرار گیرد.
2. به منظور بهره مندی بیجا شدگان از چنین حقی، آنها در کمپ ها توقیف و یا محصور نخواهند گردید. هرگاه شرایط استثنایی چنین وضعی را مطلقاً ضروری بسازد، بیشتر از مدت اقتضای شرایط دوام نخواهد کرد.
3. بیجا شدگان از دستگیری و توقیف تبعیض آمیز در نتیجه بیجا شدگی خویش مصئون بمانند.
4. بی جا شدگان داخلی در هیچ حالت گروگان گرفته نشوند.

اصل سیزدهم

1. اطفال بیجا شده در هیچ گونه شرایط در نیرو های مسلح استخدام نگردیده و اجازه اشتراک در جنگ ها را نداشته و نباید از آنها تقاضا گردد تا در جنگ اشتراک نمایند.
2. بیجا شدگان داخلی در برابر استخدام تبعیض آمیز به نیرو ها یا گروه های نظامی در نتیجه بیجاشدگی شان حمایت شوند. خاصاً هرگونه اعمال بی رحمانه، غیر انسانی یا تحقیر کننده که آنها را مجبور به استخدام درین نیرو ها ساخته و در صورت عدم اطاعت از آن مورد مجازات قرار گیرند، در هر گونه شرایط، ممنوع است.

اصل چهاردهم

1. هریجا شده داخلی دارای حق آزادی گشت و گذار جهت انتخاب محل اقامت خویش میباشد.
2. بیجاشدگان داخلی خاصاً حق دارند تا بطور آزادانه در داخل و خارج از کمپ و اقامتگاه های دیگر گشت و گذار نمایند.

اصل پانزدهم

1. بیجا شده گان داخلی دارای حقوق ذیل میباشدند:
 - الف: حق جستجوی مصونیت در بخش های دیگر کشور،
 - ب: حق ترک کشور خود،
 - ج: حق پناه جویی در کشور های دیگر، و
 - د: حق حمایت در برابر عودت اجباری یا اسکان مجدد در محلاتیکه زندگی، مصونیت، آزادی و یا صحت آنها در خطر باشد.

اصل شانزدهم

1. تمام بیجاشدگان داخلی حق دارند تا در مورد سرنوشت و محل سکونت اقارب گمشده خویش معلومات بدست آورند،
2. ادارات ذیربط جهت تعیین سرنوشت و محل سکونت بیجاشدگان داخلی گمشده سعی نموده و با موسسات بین المللی ذیربط که این وظیفه را به عهده دارند همکاری نمایند. ادارات ذیربط از پیشرفت تحقیقات به نزدیکترین اقارب آنها اطلاع داده و نتایج کارشانرا به آنها ابلاغ نمایند.
3. ادارات ذیربط جهت دریافت و تشخیص اجساد باقی مانده افراد متوفی سعی بخرج داده، از قطع اعضاء و از بین رفتن اجساد جلوگیری نموده، انتقال آنها را به نزدیکترین اقارب شان تسهیل، و یا آنها را محترمانه ب خاک بسپارند.
4. قبرستان های بیجاشدگان داخلی باید در هرگونه شرایط مورد احترام و حفاظت قرار گیرد. بیجاشدگان داخلی باید حق دسترسی به قبرستان های اقارب متوفای خویش را داشته باشند.

اصل هفدهم هم

1. هر انسان حق دارد تا حق حیات خانوادگی وی مورد احترام قرار گیرد.
2. جهت تحقق این حق، اعضای خانواده های بیجاشدگان داخلی اجازه خواهند داشت تا مطابق آرزوی شان باهم زندگی مشترک نمایند.
3. خانواده هایکه در اثر بیجاشدگی از هم جدا گردیده اند باید به زود ترین فرصت ممکن باهم پیوندند. تمام تدابیر مناسب جهت تسریع پیوند چنین خانواده ها خاصناً زمانیکه اطفال مطرح باشند، اتخاذ خواهند گردید. ادارات مسوول تقاضا های اعضای خانواده ها را مبنی بر جستجو و پرسش در مورد اعضای گمشده خانواده های شان تسهیل نموده و با سازمان های بشری که در بخش پیوند مجدد خانواده ها کار میکنند همکاری نموده و آنها را در انجام کار های شان تشویق مینمایند.
4. اعضای خانواده های بیجاشده که محصور و مقید به زندگی در کمپ ها شده اند، حق دارند باهم مشترکاً زنده گی نمایند.

اصل هژدهم

1. تمام بیجاشدگان داخلی دارای حق داشتن سطح زندگی مناسب میباشند.
2. ادارات ذیصلاح، بدون در نظر داشت شرایط و بدون هر نوع تبعیض، دسترسی مناسب بیجاشدگان داخلی را به موارد آتی مهیا میسازند:
الف. مواد غذایی ضروری و آب آشامیدنی؛
ب. سرپناه و مسکن؛
ج. پوشاک مناسب؛
د. خدمات ضروری صحتی و بهداشت.
3. جهت مشارکت کامل زنان در پروسه پلانگذاری و توزیع این ضروریات اساسی، باید مساعی لازم بخرج داده شود.

اصل نوزدهم

1. تمام بیجاشدگان زخمی، مریض و آنهاییکه معیوب اند، تا آخرین حد ممکن و بدون تاخیر، خدمات صحی را در اختیار داشته و بدون تمایز به استثنای وضعیت صحی، مورد توجه لازم قرار گیرند. درموقع ضرورت، بیجاشدگان به خدمات روانی و اجتماعی دسترسی داشته باشند.
2. به نیازمندی های صحی زنان، منجمله دسترسی به کارکنان صحی زن و خدمات صحی مانند وقایه طفل و مادر و مشوره دهی مناسب برای قربانیان بهره کشی جنسی و سایر بد رفتاری ها، باید توجه خاص مبذول گردد.
3. همچنان باید به جلوگیری از امراض انتانی و ساری، از جمله ایدز، در میان بیجاشدگان داخلی، توجه خاص مبذول گردد.

اصل بیستم

1. هر کس حق دارد که در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود.
2. جهت تحقق این حق بیجاشدگان داخلی، ادارات ذیربط اسناد مورد ضرورت مانند پاسپورت، کارت هویت، تصدیق تولد و نکاح نامه را جهت بهره مندی آنان از حقوق قانونی شان، صادر نمایند. بویژه این ادارات زمینه صدور اسناد جدید و یا مثنی اسناد مفقود شده در جریان بیجاشدگی را بدون تحمیل شرایط غیرضروری، مانند بازگشت به محل اقامت معمولی برای بدست آوردن این اسناد، مساعد میسازند.
3. زنان و مردان بطور مساویانه حق دارند تا چنین اسناد ضروری را بدست بیاورند و حق دارند تا این اسناد بنام خودشان صادر شود.

اصل بیست و یکم

1. هیچکس را نمیتوان خودسرانه از ملکیت و تصرف در آن محروم ساخت.
2. ملکیت و دارایی های بیجاشدگان داخلی در همه شرایط مورد حمایت قرار میگیرد، مخصوصاً در مقابل موارد ذیل:

الف: غارت؛

ب: حملات مستقیم یا بدون تفکیک و یا سایر اعمال خشونت آمیز؛

ج: استفاده از آنان بمنظور سپر در عملیات یا اهداف نظامی؛

د: استفاده از آنان منحصبت تلافی عمل ارتکاب یافته؛ و

ه: نابود ساختن و یا تصاحب غیرقانونی اموال آنان منحصبت نوعی از مجازات دسته جمعی.

3. ملکیت یا دارایی هایکه بیجاشدگان از خود بجا میگذارند باید در برابر تخریب، تصاحب خودسرانه و غیرقانونی، اشغال و استفاده، حفاظت گردد.

اصل بیست و دوم

بیجاشدگان داخلی، صرف نظر از اینکه در کمپ ها بسر میبرند یا خیر، در بهره مند شدن از حقوق آتی مورد تبعیض قرار نگیرند:

الف: حق آزادی اندیشه، ضمیر، مذهب یا عقیده و حق آزادی بیان

ب: حق جستجوی آزادانه فرصت های کاری و اشتراک در فعالیت های اقتصادی؛

ج: حق مشارکت آزادانه و اشتراک مساویانه در امور اجتماعی؛

د: حق رای دهی و اشتراک در امور دولتی و عامه، منجمله حق

دسترسی به وسایل ضروری به منظور استفاده از این حق؛

ه: حق افهام و تفهیم به زبانیکه به آن سخن میگویند.

اصل بیست و سوم

1. هر انسان حق آموزش دارد.

2. جهت تحقق این حق بیجاشدگان داخلی، ادارات ذیربط باید حصول اطمینان نمایند که چنین اشخاص، خاصتاً اطفال بیجاشده، از حق تعلیم و تربیه که در دوره ابتدائیه رایگان و اجباری میباشد، بهره مند شوند. آموزش باید طوری باشد که هویت فرهنگی، زبان و مذهب آنان را مورد احترام قرار دهد.

3. باید جهت حصول اطمینان از مشارکت کامل و مساویانه زنان و دختران در برنامه های آموزشی تلاش های ویژه بخرج داده شود.

4. برای بیجاشدگان داخلی، خاصاً جوانان و زنان، در صورت زیست و یا عدم زیست آنان در کمپ ها، بمجردیکه شرایط آماده میگردد، زمینه دسترسی به مراکز تعلیمی و آموزشی فراهم ساخته شود.

اصل بیست و چهارم

1. تمام مساعدت های بشری در مطابقت با اصول بشردوستی و اصل بیطرفی و بدون تبعیض انجام داده شود.
2. مساعدت های بشری در نظر گرفته شده برای بیجاشدگان داخلی خاصاً به دلایل سیاسی یا نظامی برای اشخاص دیگر عرضه نمیگردد.

اصل بیست و پنجم

1. وظیفه و مسئولیت عمده عرضه مساعدت های بشری به بیجاشدگان داخلی بدوش ادارات ملی میباشد.
2. سازمان های بشری بین المللی و سایر ارگان های مربوط حق دارند تا خدمات شانرا برای حمایت از بیجاشدگان داخلی عرضه نمایند. پیشکش نمودن چنین خدمات منحیث عمل غیردوستانه و یا مداخله در امور داخلی یک کشور تلقی نگردیده و مظهر حسن نیت پنداشته شود. بنابراین، توافق به انجام این چنین فعالیت ها نباید بشکل خودسرانه ممانعت گردد، خاصاً زمانیکه ادارات ذیربط نمیتوانند و یا نمیخواهند تا مساعدت بشری لازم را ارایه نمایند.
3. تمام ادارات ذیربط زمینه اجرای آزادانه مساعدت های بشری را مساعد ساخته و به اشخاصیکه در عرضه چنین مساعدت ها ذیدخل اند، زمینه دسترسی سریع و بدون ممانعت به بیجاشدگان داخلی را فراهم نمایند.

اصل بیست و ششم

اشخاصیکه در عرضه مساعدت های بشری زیدخل اند، وسایل ترانسپورتی و اموال آنها باید مورد احترام قرار گرفته و حمایت گردد. آنها نباید هدف حملات یا سایر اعمال خشنونت آمیز قرار گیرند.

اصل بیست و هفتم

1. در وقت فراهم آوری مساعدت ها به بیجاشدگان داخلی، سازمان های بشری بین المللی و سایر ارگان های مربوط باید به نیازمندی های حقوقی و حقوق بشری آنان توجه لازم نموده و درین مورد اقدامات مناسب را اتخاذ نمایند. در وقت اجرای این فعالیت ها، این سازمان ها باید معیار های بین المللی و موازین اخلاقی را مراعات نمایند.
2. بند اول این اصل بر مسئولیت های حقوقی سازمان های بین المللی که به همین منظور ماموریت دارند و خدمات شان از طرف حکومت ها تقاضا میگردد، تأثیری وارد نمیکند.

فصل پنجم اصول مربوط به بازگشت، اسکان مجدد و استقرار مجدد

اصل بیست و هشتم

1. ادارات ذیصلاح و وظایف و مسئولیت های اولیه را جهت مساعد ساختن شرایط و فراهم نمودن وسایلی که بیجاشدگان داخلی را قادر بسازد تا بشکل داوطلبانه، مصئون و با عزت به خانه و محلات بودوباش همیشگی خود کنند نموده ویا در نقاط دیگری از کشور سکونت اختیار نمایند، بدوش دارند. این ادارات سعی بخرچ میدهند تا زمینه فراهم آوری تسهیلات را برای استقرار مجدد آنده از بیجاشدگان داخلی که عودت نموده ویا در محلات دیگر جایگزین گردیده اند، مساعد سازند.
2. مساعی خاص باید جهت حصول اطمینان از اشتراک کامل بیجاشدگان داخلی در پلانگذاری و تنظیم پروسه بازگشت، استقرار مجدد و اسکان مجدد آنان بخرچ داده شود.

اصل بیست و نهم

1. آنده بیجاشدگان داخلی که به منازل ویا محلات بودوباش همیشگی شان بازگشته اند ویا در نقاط دیگری از کشور شان سکونت اختیار نموده اند، بخاطر بیجاشدگی مورد تبعیض قرار نگیرند. آنها حق دارند در امور عامه بطور کامل و مساوی و در همه سطوح سهم گرفته و به خدمات عامه دسترسی مساویانه داشته باشند.
2. ادارات ذیصلاح مکلف اند تا آنده از بیجاشدگان داخلی را که دوباره به محلات اصلی بودوباش شان بازگشته ویا در محلی دیگری جایگزین گردیده اند، تا حد ممکن، در استرداد اموال و ملکیت هایی که از خود بجا گذاشته ویا در وقت بیجاشدن از تصرف آنان خارج گردیده، مساعدت نمایند. در صورتیکه استرداد چنین اموال و ملکیت ها ممکن نباشد، ادارات ذیصلاح

زمینه بدست آوردن جبران خساره مناسب و منصفانه را برایشان
مساعد سازند.

اصل سی ام

تمام ادارات مربوط زمینه دسترسی سریع و بلا مانع سازمان های بشری
بین المللی و سایر ارگان ها را در جریان ماموریت های مربوطه شان، به
بیجاشدگان داخلی مساعد نموده آنها را در زمینه بازگشت، اسکان مجدد و
استقرار مجدد مساعدت نمایند.

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees

Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés